AR EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

EESTI MEREMEES

Eesti Merelaevanduse valitsuse, partei- ja komsomolikomitee ning mere- ja jõelaevastiku tööliste ametiühingu Eesti vabariikliku komitee häälekandja

Ilmub (vaheaegadega) alates 1950. aasta 21 juulist

Nr. 5(889) Teisipäev, 12. detsember 1989 Hind 10 kopikat

TÄNASES LEHES ON LUGEDA:

- "Linda" edu "Cutty Sarki" regatil lk. 2
- Meremeeste sotsiaalsed õigused ja nende sotsiaalne kaitse lk. 3
- Laevade kompleksteenindus lk. 4
- Töökollektiivi nõukogust ei saanudki oma ettevõtte peremeest lk. 5
- Pavlik Morozovi müüt lk. 6
- Armastab, ei armasta lk. 7
- Traagiline sünnipäevapidu Thamesil lk. 8

JURI GAIDENKO tuli Eesti Merelaevandusse tööle 1986. aastal. 1987. aasta aprillis sai temast mootorlaeva "Aegna" kapteni abi; järgmise aasta sügisel valiti ta oma laeva komsomolisekretäriks. Nüüd on J. Gaidenko mootorlaeva "Paide" kapteni kolmas abi. Pole kahtlust, et ta saab oma kohustustega hästi hakkama. Seda kinnitab ka "Aegna" meeskonna hea hinnang oma komsomolijuhile.

Jääb lisada, et praegu on J. Gaidenko Leningradi Kõrgema Merekooli kaugõppeosakonna IV kursusel.

EESTI KAPTENITE KLUBI

КЛУБ КАПИТАНОВ ЭСТОНИИ

ESTONIAN CAPTAINS' CLUB

Mõne reaga

Loodi ekspertgrupp

Eesti Kaptenite Klubi juurde loodi sõltumatute mereekspertide grupp.

Tööle Norra laevastikku

Jätkuvad Eesti Kaptenite Klubi ja Norra Merekaptenite Assotsiatsiooni läbirääkimised Eesti Merelaevanduse meremeestele võimaluse loomiseks tööks Norra laevadel.

Kulutused tasuvad end ära

Aegamööda saab laevastiku tehnilise teeninduse baas tänapäevatehnikat juurde.

Aasta algul sisseantud tellimusest on juba kätte saadud saksa freespink. See on väga kallis, ent õigustab kahtlemata tehtud kulutused: oma kvaliteedi tõttu võimaldab tööpink oluliselt suurendada tööviljakust. Sellega saab töödelda väga mitmesuguse suuruse ja gabariidiga detaile. pealegi on tegemist poolautomaatpingiga, mis on samuti oluline. Praegu katkestavad seda kogenud spetsialistid.

Aja märk on et see tööpink saadi väga ruttu kätte, ei mingit aastatepikkust ootamist nagu varem. Aasta lõpuks peaks baas saama ka ühe uue treipingi, sedakorda Koreast. Kodumaiseid seadmeid aga kahjuks ei ole.

AEG ON RAHA...

Mis on kasulikum, kas pikaajaline ja odav (seda mitte alati) remont oma laevaremonditehastes või kiire, kuid laevanduse tasku pihta käiv remont välismaal?

Mariupol. See küsimus kerkis üles Aasovi Laevanduses. Mariupolile eelistati Triesti. Aasovi laevaremonditehases võtab mootorlaeva "Fatez" remont 85 päeva. Itaalias kulub selleks kõigest 18 päeva. Kulud – 150 000 valuutarubla – teeb meeskond esialgsete arvestuste kohaselt tasa kahe reisiga (40–45 ööpäeva). Säästetud ajaga suurendatakse aga laevanduse tulusid.

("Azovski Morjak")

Klaipeda. Ajalehes "Morjak Litvõ" on toodud võrdlevad andmed: mootorlaeval "Kara" tehti Hispaanias Pasajesis dokiremont, mille käigus 15 tööpäevaga vahetati välja 40 m^2 põhjaplaadistust. Klaipeda laevaremonditehases aga kulus "Kuntsevo" 200 m^2 plaadistuse asendamiseks 100 päeva.

Siit on lihtne välja arvutada, milline olnuks laevanduse kasum, kui "Kuntsevo" remont oleks tehtud Pasajesis. Laev oleks dokis korda tehtud 10 päevaga, kogumaksumuseks 50 000 – 60 000 valuutarubla. Seda tüüpi laevad toovad päevas sisse 1700 rubla. Nii et ühe kuuga oleks remondikulud tasa tehtud, ülejäänud kahe kuu tulem olnuks aga ligi 100 000 rubla.

Merevendlus

"Tahame, et teie eest hakkaksid palvetama meie naised, lapsed ja tulevased lapselapsedki"

Sellest tavatust juhtumist teatas kaubalaeva "Viktor Bakajev" kapteni esimene abi Mihhail Kutšer juba merelt. Püüdkem radiogrammi napid read esitada elava jutustusena.

"Lõppemas on pingelise reisi kolmas kuu, ahtri taha on jäänud 20 000 meremiili. Atlandit ületame juba neljandat korda, ilma Nõukogude sadamatesse sõitmata. Omastega kohtumiseni on jäänud 17 pikka päeva ja ööd.

Kerge kolme–neljapalline lainetus. Laev on väljumas Mehhiko lahest. Kapteni teine abi päevases vahis. Järsku kõlab hüüe: "Inimene üle parda!"

Antakse häire. Paari minutiga on paat vette lastud. Nelja kaabeltau kaugusel laevast ulbib laineis väike kaluripaat, mille hiljutine torm kummuli keeranud. Paadipõhjal on imekombel püsida suutnud kaks ameerika kalurit. Nagu hiljem teada saime, on nad vees ligunenud juba kaks päeva.

Kannatanud tõsteti pardale, neile anti arstiabi, toideti, teatati juhtunust USA rannakaitsele.

Ameerika kalurid Marcus Debbes ja Thomas Albaneze on mehised mehed. Aga nende silmis olid pisarad, kui nad rääkisid, et vaevalt oleksid nad suutnud veel üht ööd püsida siledal libedal paadipõhjal, mida õõtsutas paras lainetus. Jõud oli otsakorral. Marcus ja Thomas olid kahe ööpäeva jooksul kokku lugenud oma paarkümmend mööduvat laeva, neist neli möödusid päris ligidalt... Appi hüüdes olid nad hääled kähedaks karjunud. Ent veeta ja toiduta, külmast värisedes ei kaotanud ameeriklased ometi elutahet.

On siis veel vaja rääkida ameeriklaste tänusõnadest ja tunnetest päästjate vastu! Need jäädvustasid nad laeva külalisteraamatusse.

Olude sunnil tulnud külalised võeti laevameeste perre. Neile anti "Neptuni aukiri", kingiti suveniire, "Viktor Bakajevi" foto, kus üles tähendatud sündmuskoha koordinaadid ja sõnad: "Sõbrad, armastage merd, aga kui häda käes, kutsuge meid, nõukogude meremehi! Aitame alati."

Lahkumisel kordasid päästetud ameeriklased aina: "Me armastame teid! Teie eest hakkavad palvetama mitte üksnes meie naised ja lapsed, vaid ka meie tulevased lapselapsed!" Ja ka meie meeskonna liikmed ei varjanud oma meeleliigutust.

Päev pärast seda, kui nõukogude meremehed olid päästnud ameerika kalurid, sai kapten Gennadi Martemjanov ameerika kontradmiral M. H. Danielilt radiogrammi:

"Mulle teeb suurt heameelt tänada teid teie abivalmiduse ja inimlikkuse eest, mida te ilmutasite kaht ameeriklast päästes. Nemad oleksid kindlasti hukkunud, kui te poleks neile ennastsalgavalt appi tulnud. Te järgisite kõrgeimat meretava, aidates hätta sattunud merevendi. Palun andke mu tänu edasi kõigile hästi sooritatud päästetöö osalistele."

ALEVTINA BARANKINA

Lapsehoolduspuhkuse pikendamisest

ENSV Ministrite Nõukogu ja ENSV Ametiühingute Nõukogu täiendasid seoses NSVL Ministrite Nõukogu ja Üleliidulise Ametiühingute Keskõukogu määrusega nr. 677 22. augustist 1989. a. oma käesoleva aasta 31. märtsi määrust nr. 128 "Lapsehoolduspuhkusest" kolmanda punktiga:

"3. Alates 1. juulist 1990. a. pikendada osaliselt hüvitatavat lapsehoolduspuhkust kuni lapse pooleteise aastaseks saamiseni."

"LINDA" EDU "CUTTY SARKI" REGATIL

Tänavusest rahvusvahelisest regatist "Cutty Sark" ning sellest osa võtnud jahist "Linda" on mul kerge jutustada. Tänu videole tundsin ma end suure hulga kenasti riides rootslaste sekka, kes ühel päikeselisel suvepäeval olid tulnud jahtide ja purjelaevade paraadi jälgima. Erksavärvilised lipud ja vimplid kail, mastides ja raadel kõnelesid osavõtumaadest...

Inglise kiirklipperi "Cutty Sark" mälestuseks peetavaid võistlusi korraldatakse juba aastaid. Nende peaeesmärk on eri maade noortel meremeestel võimaldada omavahel tutvuda ja sõprust sõlmida.

Tavaliselt korraldatakse regatt kahes või kolmes etapis. Osa võtvad alused jaotatakse gruppidesse. A–gruppi kuuluvad suured purjelaevad ("Sedov", "Krusenstern"), väiksemad, kahemastilised on B–grupis. C–grupi moodustavad jahid. Käiguvõimaluste järgi jaotatakse kõik jahid ja purjelaevad omakorda klassidesse. Peale selle on igal jahil oma võistluspall, mis oluliselt mõjutab võiduvõimalusi. Mida kõrgem pall, seda raskemini saavutatav. Pall sõltub purjedest, nende suurusest ja paljudest muudest omadustest.

Möödunud aastal peeti "Cutty Sarki" regatt esmakordselt Balti merel, tavaliselt toimub see Põhjamerel. Pikad ja huvitavad päevad sadamas teevad merelolekuu raskused kuhjaga tasa. Ekskursioonid, peoõhtud, populaarsete ansamblite kontserdid ja loomulikult kokkusaamised laevadel... Inglise kuninganna tervitamas Thames'i jõge mööda kulgevat purjekate paraadi... Kõik see ja veel palju muud jääb Pärnu jahi "Linda" meeskonnale kauaks meelde. Ühel "Linda" meeskonnaliikmeist, Pärnu Merekooli ülemal REIN PIHHUSEL palusin oma juttu täiendada.

""Linda" on ehitatud üksteist aastat tagasi Poolas. Kahjuks pole ta enam uus ega vasta tänapäeva võistlusjahile esitatavaile nõudeile. Sellegipoolest on ta Eesti ja koguni Nõukogude Liidu suurim — kui hiljuti mitme firma koostöös ehitatud Musta mere laevandusele kuuluvat jahti mitte arvestada. See on "Lindast" palju suurem, nn. maksijaht. "Linda" pikkus on 17, laius 4,7, masti kõrgus 22,5 meetrit.

Meie jahil on üsna kõrge võistluspall, nimelt üheksa, ja see teeb tingimused päris raskeks. Näiteks tähendab see, et oma C–grupis võib "Linda" tulla auhinnalisele kohale vaid siis, kui jõuab finišisse üheksa–kümme tundi enne teisi. Tavaliselt võistleb meiega koos veel 22–25 jahti, ning "Linda" võistluspall on nende kõigi omadest kõrgem.

"Linda" on "Cutty Sarki" regatist osa võtnud juba kolm korda. Esimest korda oli see 1982. aastal, siis sai ta teise koha. Möödunud aastal oli "Linda" teel Rootsist Soome esimene, teisel etapil jagas aga neljandat–viiendat kohta. Tänavu peeti see regatt jälle Põhjamerel, vaid osaliselt läbiti Balti mere lõunaosa. Marsruut oli Terschelling (Holland) –London–Hamburg–Malmö–Travemünde–Lübeck (SLV). Eriline oli viimane etapp, kus võistlesid rahvusvahelised meeskonnad. "Linda" rahvusvahelisse meeskonda kuulus tänavu kaks noort hollandlast ja neli Leningradi Kõrgema Merekooli kursanti purjelaevalt "Mir". Meie poisid võistlesid aga läänesaksa purjekal. Muide, rahvusvaheliste meeskondade koosseisud määras tänavu raal.

Regatist võtsid osa samahästi kui kõik Euroopa maad; kirjas oli isegi üks Ameerika jaht.

Enne kui võistlustulemustest ja muljetest rääkida, loen üles "Linda" meeskonnaliikmed, kes lõpuni võidu pärast heitlesid. Need on kapten R. Prints, A. Pärna, I. Nemtšuk, R. Vaher, O. Nassedkin, R. Põld, V. Matt, M. Kannumäe, P. Rammo, J. Pruuli ja ma ise.

Nõnda siis olime tänavu Terschelling–Londoni etapil kolmandad, pakkudes konkurentsi peaaegu sajale jahile. Hamburg–Malmö etapil jäime oma klassis teiseks, üldarvestuses aga neljandaks.

Tingimused olid seekord väga rasked, tihti oli ilm tormine. Juhtus sedagi, et vastuvoolus oli päituulest tugevam ning jaht kandus näilisest edasiliikumisest hoolimata hoopis tagasi.

Väga iseloomulik ses mõttes oli teekond Malmösse. Paljud jahid ei tulnud halva ilma tõttu startigi, osal ei õnnestunud aga finišisse jõuda, sest tuult oli 17 kuni 20 meetrit sekundis. Ehkki Malmö jäi meelde mitte ainult selle tõttu. Siin nimelt andis meie kaptenile R. Printsile prints Bertel üle teise auhinna. Küll iseeneslik, aga ometi meeldiv sõnamäng, eks ole? Tegime ka "Linda" kiiruserekordi 14–15 sõlme.

Mis veel meelde tuleb? Tore, et "Linda" osavõtt sellest regatist tegi Eesti Merelaevandusele head reklaami, meil oli tuhandeid kleebiseid, vimpleid, suveniire. Tore, et "Lindal" ja ühel teisel jahil oleme juba kuuekümnele kursandile jahisõidusportlase kvalifikatsiooni andnud. Tore, et sel hooajal sõitis "Linda" Põhjamerel ja väinades üle 4000 miili, see on rohkem kui kunagi enne.

Jah, tõesti tore on meenutada võite ja autasustamisi, huvitavaid kohtumisi, kurnava terava sportliku võistluse ning kauaoodatud puhkuse esimesi hetki. Kindlasti meenub "Linda" meremeestele osavõtt Londoni ja Hamburgi 800. aastapäeva pidustustest. Küllap tuleb meelde ka regati veteran — 90 aastat vana Taani jaht "Jens Kroch".

Osa kursantide südant jääb aga alatiseks soojendama neile külalislahkust osutanud SLV purjeka "Alexander von Humboldt" purjede roheline värv. Lootuse värv, mis tähistab tulevasi kohtumisi, uusi võistlusi ja võite."

Jelena Bulatova

"Cutty Sark 89"

Ühes "Morjak Estonii" infobülletäänis vilksatas teade, et Eesti Merelaevanduse jaht "Linda" osaleb tänevu igaaastasel purjeregatil "Cutty Sark". Seetõttu on ehk huvitav lugeda midagi ka selle võistluse eelloost. Järgnev materjal pärineb "Morjak Litvõ" kolleegidelt.

Huvipakkuv on juba regati nimigi. Selgub, et see tähendab lühikest naistesärki. Mis on sellel intiimsel naisterõival siis ühist maailmakuulsa regatiga "Cutty Sark", mida juba aastakümneid on korraldanud Londoni Kuningliku Jahtklubi purjetamiskooli assotsioon?

Purjetamine on vanadest aegadest peale olnud seotud mitmesuguste legendide, pärimuste ja nõialugudega. Šotlastel on legend, mille järgi üks natuke napsitanud šotlane sattunud kord öösel oma hobusel ratsutades sabatile. Teda hakkas seal oma temperamentse tantsuga võluma noor nõid Nanny, kellel oli seljas lühike, jalgu paljaks jättev särk. Mees ei suutnud vastu panna ja hüüdis: "Mis ilus lühike särk!" Nõiad sööstsid talle kallale. Ratsanik pääses suurivaevu, aga enne jõudis Nanny tema hobuse sabast peotäie karvu kahmata...

Selle legendi järgi panigi laevaomanik kapten John Whealy oma uuele laevale nime. 22. novembril 1869.aastal lasti Glasgow' lähedal Dumbartonis Clyde'i jõel vette väike klipper, mis pidi hakkama Hiinast teed vedama. Kapteni arvestust mööda pidi tema laev jätma selja taha kõik konkurendid teekaubanduses. Selle olid projekteerinud ja ehitanud Šotimaa parimad meistrid ning ka materjalid olid hoolega valitud. Teeäri oli tol ajal väga tulus asi, sellepärast katsusid kõik klipperiomanikud esimese teesaagiga enne teisi Londoni turule jõuda. Purjekate väljanägemine oli maine küsimus.

Uuest klipperist sai tõeline merekuningas: 212 jalga pikk ja 36 lai, 146 jalga tekilt grootmasti tipuni. Klipperi nina kaunistas puust naisefiguur, mis kujutas Nannyt õlgadelt maha libisevas särgis. Tema käsi osutab ettepoole, otsekui ärgitades meeskonda teisi laevu taga ajama ja neist mööda kihutama.

"Cutty Sarki" elu oli pikk ja tormiline, selle jooksul sai ta tunda nii õnne kui ebaõnne. Tal oli oma aja kõige kiirema laeva kuulsus ning ta vedas edukalt Hiinast teed ja Sydney'ist kallist villa.

1915.aastal pani juba eakas "Cutty Sark" kõiki taas endast rääkima. Klipper päästis ligi 700 inimest Inglise sõjalaevalt, mida oli torpedeerinud Saksa allveelaev. Klipperil õnnestus oma jälitaja eest põgeneda ja päästetud Inglismaale toimetada.

Seejärel tulid aga "Cutty Sarkile" kurvad päevad. Laev käis käest kätte ja sai Teise maailmasõja aegu kõvasti kannatada. Õnneks leidus inimesi, kes kuulsa purjeka saatuse eest hoolt kandsid. "Cutty Sarki" päästmiseks moodustati ühing. Laev restaureeriti ja 1954.aastal pandi ta rahvusmälestisena Greenwichi kuivdokki. Tema küljel on kiri: "Siin seisab "Cutty Sark" – mälestus oma ajast, aumärk purjelaevade ajastule ja selle inimestele. Nad jäävad ajalukku kui meessoo sool. Selliseid laevu ei saa Maa enam näha."

Nüüdisaja "Cutty Sarki" regatile tulevad võistlema jahid Läänemere maadest ja mujalt. See on omamoodi purjeregattide kool. Üks eesmärke on õpetada noori purjetajaid võistlema, kasvatada neis meresõpruse tunnet ja üksteise abistamise oskust.

Meremeeste sotsiaalsed õigused ja nende sotsiaalne kaitse

Korrespondent: Meie päevil on sotsiaalprobleemid üliteravad. Sellest räägiti põhjendatud murega esimesel NSV Liidu rahvasaadikute kongressil ja Ülemnõukogu istungjärgul. Viimatised sündmused meie maa mitmetes paikkondades on taas tõestanud, et neid probleeme ei saa isegi mitte homse varna lükata. Palun öelge, kuidas kuhjunud sotsiaalprobleeme Merelaevanduse Ministeeriumis lahendatakse.

"Ministeeriumis on välja töötatud kompleksmeetmed ujuvkoosseisu sotsiaalprobleemide lahendamiseks. Täiustatakse ujuvkoosseisu töö ja materiaalse ergutamise korraldust, evitatakse edukate meeskondade kogemusi, tagamaks tulemusliku töö väiksema töötajate arvuga. Luuakse tingimusi, et meremehed saaksid täisväärtuslikult ja õigel ajal puhata. Vastavalt NLKP Keskkomitee, NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu 17. septembri 1986. a. määrusele on meeskondadele kehtestatud uued palgad ja tariifid, mis on 16 – 20 protsenti, mõnedel töötajatel kuni 40 protsenti varasemast suuremad. On laiendatud merelaevanduse juhtide õigusi töötajate materiaalsel ergutamisel. Neil on õigus kehtestada reaujuvkoosseisu spetsialistidele palgalisa kuni 100 protsenti ametipalgast või määrata see suuruses kuni 300 rubla. Juhtivkoosseisule võidakse töösaavutuste eest maksta lisaks kuni 50 protsenti ametipalgast. Meeskondi ei piirata enam iseteenitud rahast preemiate maksmisel. Alates 1987. aasta 1. juulist on kehtestatud uued hinded laadimistöödele paikades, kus ei ole sadamatöölisi. Hinded on keskmiselt 20 protsenti varasemast kõrgemad.

1988. aasta 1. septembrist on muudetud välissõidulaevade meeskondadele välisvaluuta maksmise korda ning suurendatud selle määra, kui nad teevad nende otseste kohustuste väliselt töid, mida peaksid tegema välisfirmad. Seejuures võib kasutada kuni 50 protsenti välisfirmadelt üle prahtimisrahade saadud summast või nende tööde tegemisega meeskondade poolt säästetust.

Mereministeerium ja ametiühingu keskkomitee soovitasid laevandustel alates 1. jaanuarist 1989. a. kehtestada administratsiooni ja töökollektiivi otsusega kapteneile, vanemmehaanikuile, kapteninstruktoreile ja mehaanik-instruktoreile, keda avariideta töö eest on autasustatud rinnamärgiga, ametipalga lisad sõltuvalt töö staažist analoogiliselt kõrgeltkvalifitseeritud spetsialistidega. Enam laevandusi on need soovitused heaks kiitnud. Võttes arvesse töökollektiivide ja parteiorganisatsioonide arvamusi, tootmis- ja finantstulemusi ning olemasolevat rahavaru, on kindlaks määratud nimetatud töötajate ainelise ergutamise konkreetne kord.

Mereministeerium lubas laevandusülemail määrata välisvaluutas meeskonnaliikmeile komandeeringuraha maksmise tähtaja, kui kambüüs ei tööta laevade avariiremondi ajal välismaal. Laevandusülemad võivad ise määrata ka välissõidulaevade kaptenite esinduskulude kasutamise korra.

NSV Liidu Rahandusministeeriumi määrusega on välissõidulaevade meeskondadel lubatud kultuurifondi eraldatud summade piires osta välismaal spordiinventari ja videomagnetofone tingimusel, et need esemed lülitatakse laeva varade inventarinimistusse."

Korrespondent: Tööd on tõega palju tehtud. Kuid Teie poolt räägituga see vist ei piirdu. Võiksite ehk midagi enamat öelda?

"Mereministeerium on ette valmistanud ja lähetanud direktiivorganitele ettepanekud ujuvkoosseisu öötöö täiendavaks tasustamiseks, välissõidu- ja kabotaažlaevade meeskondadele ühtse toidunormi kehtestamiseks ja meremeestele hinnaalandusega vormirõivaste müümiseks, kusjuures 50 protsenti nende maksumusest tasutakse sotsiaalkultuuriliste ürituste ja elamuehituse fondist.

Direktiivorganeile on tehtud ettepanek kehtestada sooduspension kapteneile ja kogu ujuvkoosseisule alates 55. eluaastast. Minule teadaoleva põhjal lülitatakse see ettepanek pensioniseaduse projekti.

NSV Liidu Rahandusministeeriumis, Plaanikomitees ja Töökomitees ei toetatud ujuvkoosseisu esmavajadustest johtuvaid ettepanekuid nagu staažitasu kehtestamine, laevanduse juhtivkoosseisule 15 protsenti palgalisa sisseseadmine üle keskmise vahisolekuaja tehtud juhtimistöö eest, ühe meeskonnaliikme kultuuriliseks teenindamiseks minevate valuutarahade suurendamine kuuelt kopikalt viieteistkümne kopikani ku ametiühingu keskkomitee ettepanekul võttis NSV Liidu Ministrite Nõukogu vastu määruse, millega kehtestati oma tööülesannete tõttu pidevalt alalisest elukohast eemal viibivaile kodanikele eluruumi säilitamise kord. Ministeerium on soovitanud anda kapteneile eluruume eeliskorras. Vastavalt NSV Liidu Ministrite päevas ning päevarahade asemel välissõidulaevade meeskonnaliikmeile makstava valuutamäära suurendamine 22, 5 protsendilt 33 protsendini.

Mereministeeriumi ja harukondliikmete kabotaažsõitudele kaasavõtmise kord. Abikaasadel ja teistel sugulastel on võimalik sõita väljakutsega välismaale ajal, mil laeva välisbaasis remonditakse. Mereministeerium ja harukondlik ametiühingu keskkomitee on vastu võtnud otsuse meremeeste naiste välissõitudele lubamise kohta.

Ära on muudetud 14. 12. 1976. a. instruktsioon meremeeste vallandamise kohta välissadamais. Praegu vaadatakse läbi kehtivaid eeskirju Nõukogude meremeeste käitumise kohta välismaal. Ettevalmistamisel on Merelaevandusministeeriumi käskkirja projekt meremeestele välissõidulubade andmise korra muutumise kohta. Vastavalt Merelaevandusministeeriumi kolleegiumi ja Riikliku Tollikontrolli Peavalitsuse ühisotsusele võetakse meetmeid, demokratiseerimaks tollieeskirju, tõstmaks tollikontrolli kultuuritaset, lihtsustamaks ja kiirendamaks laevade ja meeskondade vormistamist tollis vastastikuse usalduse alusel ning rakendamaks laevade ja meeskonnaliikmete asjade ülevaatusel valikuprintsiipi. Laiendatakse eksperimenti, mis põhineb tollieeskirjade järgimise kollektiivsel garantiil. Tallinna Uussadamas ning Reni, Batumi ja Vostotšnõi sadamates tehakse ettevalmistusi erirežiimiga tolliterritooriumide loomiseks, kus kasutatakse täiesti uut tollikontrolli korralduse tehnoloogiat.

NSV Liidu peaprokurörile, Ülemkohtu esimehele ja siseministrile on tehtud ettepanek mitte rakendada meremeeste suhtes Vene NFSV Kriminaalkoodeksi § 154 (ENSV KrK § 152) juhul, kui meremehed realiseerivad komisjonikauplustes välismaal legaalselt saadud valuuta eest omandatud esemeid."

Küsimustele vastab NSV Liidu Merelaevanduse Ministeeriumi kaadrivalitsuse aseülem V.Golunov

Korrespondent: Mere- ja jõelaevastiku tööliste ametiühingu Keskkomitee VII pleenumi otsuses "NSV Liidu merelaevastiku ujuvkoosseisu tööhõive edasilükkamatutest abinõudest" on muu hulgas öeldud, et pleenum peab osa meremeeste tööhõive üheks võimaluseks nende suunamist valitsusvaheliste lepingute alusel tööle teistele riikidele kuuluvate laevade meeskonna koosseisus. Meremehi huvitab see võimalus vägagi. Toon näiteks kirja, mille tanklaeva "General Tjulenev" meeskonna ülesandel toimetusele kirjutas laeva ametiühingukomitee esimees V. Torohno: "Juhtus nii, et just mõni tund enne meeskonna koosolekut, mille päevakorras reservmeremeeste rakendamine laevas, võtsid meiega ühenduse Aasovi laevanduse mootorlaeva "J. Pereverzev" mehed ning palusid rääkida töökorraldusest ja -tingimustest tanklaevadel. Oma uudishimu seletasid nad sellega, et sealse laevanduse seitsmel meeskonnal seisab eest töö Kuveidi laevanduskompaniides ning töö tankeritel on neile võõras. Mõistagi kutsus see jutuajamine esile tormilise mõttevahetuse kohe alanud koosolekul ning sünnitas hulk küsimusi, millele laeva juhtkond vastata ei suutnud." Mida te selle kirja kohta ütlete?

"Küsimus meremeeste tööhõivest väliskompaniide laevadel on ministeeriumis läbivaatamisel. Kuid isegi selle küsimuse positiivse lahenduse korral võib jutt olla vaid ujuvkoosseisu äärmiselt väikese osa rakendamisest, mis ujuvkoosseisu tööhõive probleemi tervikuna ei lahenda. Peaõhk tuleb meie arvates panna meremeeste ümberpaigutamisele niihästi laevandustes endis ja merelaevanduse ministeeriumi süsteemis kui ka nende suunamisele teistesse rahvamajandusharudesse ja ümberkvalifitseerumisele teistele erialadele.

Sellele vaatamata uurib ministeerium koos ametiühingu keskkomiteega meremeeste välislaevadel rakendamise võimaluste eri variante. Meie esindajate kaudu välismaal õpitakse tundma nõudlust ujuvkoosseisu kutsealade järgi tööjõuturul. Konkreetsemalt võib praegu rääkida Pärsia lahe äärsete riikide, sotsialismimaade (Poola) ja mõnede Euroopa laevakompaniide ettepanekutest. Uuritakse asja juriidilist külge, sealhulgas riikidevahelisi leppeid. Suurt tähelepanu pööratakse sealjuures meremeeste sotsiaalse kaitstuse tagamisele. Silmas peetakse rahvusvahelise meremeesteliidu mõju, lepingute ettevalmistamise juriidilist külge, lipu registreerinud maa õigusnormide rakendamist.

Silmapaari vahele ei jää ka probleemi kommertskülg, sealhulgas meremeeste töö eest tasumine. Ja veel üks üsna oluline aspekt: mitte kõikides kapitalistlikes riikides ei tunnistata nõukogude merekutsealade diplomite kehtivust. Rääkimata sellest, et välislaevade meeskonnas töötamine eeldab inglise keele korralikku valdamist."

TÖÖTAVAIL PENSIONÄRIDEL PALUTAKSE OODATA

"Vabariiklikud ajalehed on teatanud, et Eestis on kaotatud piirangud töötavatele pensionäridele pensioni väljamaksmisel. Kas see soodustus on kehtestatud ka Eesti merelaevanduses?"

N. Šahhov,
ujuvkoosseisust

Eesti NSV Ministrite Nõukogu Presiidium võttis 24. juulil vastu määruse pensionide väljamaksmise kohta töötavatele pensionäridele. Uue määrusega on kaotatud töötavate pensionäride kohta seni kehtinud piirangud, nn. "lagi", mille kohaselt töötasu ja pension kokku ei tohtinud ületada töölistel ja meistritel 300 rubla, teenistujatel aga 150 rubla kuus. Nüüd võivad isemajandavates organisatsioonides töötavad pensionärid töökollektiivi nõusolekul saada mitte üksnes töötasu, vaid ka pensioni kätte täies ulatuses. Selleks vajaliku lisaraha peavad ettevõtted ja organisatsioonid eraldama ise kas oma töötasufondist või materiaalse ergutamise fondist. Seda asja arutati laevanduse töökollektiivi nõukogu istungil. Nenditi, et laevandusele kindlaks määratud tööviljakuse kasvu ja töötasu kasvu suhet täidetakse vaid suurte pingutustega. Kaadriosakonna andmeil töötab Eesti merelaevanduses ligikaudu 300 pensioniealist ja neile täispensioni väljamaksmiseks oleks tarvis 300 000 rubla ringis. Keskmine töötasu laevanduses suureneks tunduvalt ning tööviljakuse kasvutempo ei peaks sellega sammu. Nõutud suhe oleks seega rikutud. Niisiis saaks pensionide väljamaksmist käesoleval aastal alustada üksnes laevanduse ülejäänud töötajate paikade vähendamise arvel. Seepärast tuleb töökollektiivi nõukogu liikmete ühise arvamuse kohaselt uue korra sisseseadmisega oodata vähemasti uue aastani.

LAEVADE KOMPLEKS-TEENINDUS

PILK MERELT

"Seda me vist küll ära oodata ei jõua"

"Kas niisugune asi nagu laevade kompleksteenindus on üldse olemas?".

Kõigepealt esitasin selle küsimuse "Nikolai Jansoni" kaptenile VLADIMIR GERASSIMENKOLE ja tema vanemabile ANDREI MINDRULJALE.

A. M. On muidugi. Laeval on kõike vaja – toitu, pesu jmt. – muidu ta ei saa merele minna. Iseasi on, mis tasemel see teenindus on.

V. G. Välismaal me anname oma tellimuse sisse ja meile pakutakse kohe võimalust toiduained otse sadamasse tuua, formaalsuste täitmine jääb pärastiseks. Niipea, kui laev on sildunud, tuleb pardale agent, kellega lahendatakse kõik küsimused ja pärast seda ei pruugi enam millegi pärast muret tunda – kõik tehakse ära õigel ajal ja korralikult. Meil on aga tellimuse täitmise tähtaeg – kolm ööpäeva. Selleks, et kraanajuht tõstaks tekil konteineri ühest kohast teise, tuleb teda enne kaks päeva keelitada. Praegu viidi meil näiteks trapp parandada. Millal see tagasi tuuakse, ei tea keegi...

"Kuidas asja parandada annaks? Laevanduses on praegu moodustatud kolm väikeettevõtet. Üks neist on "Esco Sub", mis teeb veealust remonti. Kas sellised töövormid võiksid kompleksteeninduse taset tõsta?"

A. M. Väikeettevõttes on asi nii, et kui palju sa tööd teed, nii palju teenid. Neil on kasulik teha tasuvaid töid, aga kes siis odavad ära teeb?

Kui "Esco Subi" veel ei olnud, puhastas meil laevakeret noortekeskuse filmi– ja fotoklubi. Laeva omadusi ei parandanud see karvavõrdki. Kas ei lähe "Esco Subiga" samuti? Me oleme nüüd sunnitud tema teeneid kasutama, sest laevandusel pole kasulik lasta oma laevade keresid valuuta eest välismaal puhastada. Nii et täielik monopol. Minu meelest võib teenindust parandada ainult konkurents, valiku võimalus. Viimasel ajal on küll tase natuke tõusnud, aga täiuslikkusest on asi veel väga kaugel.

V. G. Meie ei jõuagi seda vist ära oodata.

Ilus unenägu

Kolmas kohtumine oli "Jaan Anveldi" kapten TARMO KÕUTSIGA.

T.K. Räägime kõigepealt sellest, kuidas meid välissadamates vastu võetakse.

Kui ma sadamasse tulen, ootab mind seal agent, kes soovitab mitmeid laevateenindusfirmasid. Laevavarustaja toob välja kataloogi ja hinnakirjad. Me anname oma tellimuse, tema vastab: "Okey! Suur tänu, et te minu poole pöördusite. Kuidas teile sobib, millal ma ära võin tuua?" Ja ma saan kõik kätte täpselt määratud ajal. Kenasti pakituna ja hea kvaliteediga, üle pole tarvis midagi kontrollida. Jääb ainult arvele alla kirjutada.

Laeva tulevad hästikasvatatud, viisakad inimesed, kes mõistagi loodavad sedasama ka meilt. Selles mõttes oleme ära hellitatud ja meid solvab väga, kui kodumaistes sadamates vahel häbematult käitutakse.

Muidugi on veel olulisemaidki asju. Kõigepealt tehnovarustus. Kui meil oma sadamas on peatus lühike, 1–2 päeva, anname tellimuse sisse tavaliselt järgmiseks reisiks. Täna saame kätte selle, mis oli tellitud kolm kuud tagasi. Selle ajaga on aga palju juba muutunud. Ent asi pole isegi mitte selles. Tellimusest täidetakse enam–vähem pool. On olemas niisugune asi nagu "Merelaevanduse laevade materjalidega varustamise tabel". Kui me saaksime sedagi, mis seal sees on...

Tartu maantee rauapoest ostetud tööriistad on hoopis paremad kui need, mis meile saadetakse. Meretranspordi Varustusvalitsus on nomenklatuurne asutus, kus varustamine käib tsentraliseeritult. Mis neil on, seda nad annavad. Sularaha neil aga ei ole. Ja nii me läksimegi viimasesse reisi ilma tüki tualettseebita, pidime ostma valuuta eest.

"Aga kas võib ikka ütelda, et kompleksteenindus on olemas? Laeva ei saa ju ometi ilma hädavajalike asjadeta merele saata."

T. K. See on nüüd nii, kuidas asja vaadata. Meie meelest pole laev mereleminekuks valmis, varustustalitus aga väidab, et kõik on tehtud, ja me sõidamegi ära. Meestel tuleb reisi ajal teha tehaseremondiga võrduvaid töid, meeskonnaliikmete arvu on aga vähendatud. Meresõidu ohutus langeb.

On olemas Merelaevanduse Ministeeriumi käskkiri, mille kohaselt kapten võib teha avalduse, kui laev pole reisiks valmis. Seni pole nii juhtunud, aga ma ei arva, et selleks põhjust poleks olnud.

"Kompleksteeninduse süsteem eeldab, et "Transflot" koordineerib "Torgmortransi", Meretranspordi Varustusvalitsuse, laevastiku tehnohoolduse baasi ja teiste talituste tegevust. On see otstarbekas?"

T.K. Süsteem on muidugi perspektiivne, kuid talitustel peab olema tagasiside. Asi on selles, et meie sõltume neist, nemad aga meist mitte. Kui välismaal peaks mõni firma tellimust halvasti täitma, siis teinekord ei pöörduks keegi enam tema poole. Meie omad aga teavad, et me kuhugi ei pääse.

Vaja on alternatiivi. Ainult konkurents võib laevade teenindamise kvaliteeti parandada.

"Paljud räägivad, et viimasel ajal on kompleksteeninduse tase siiski tõusnud."

T. K. Ei tea. Mina olen töötanud laevanduses 15 aastat ja pole selle aja jooksul varustamises mingeid olulisi muudatusi märganud. Võib–olla on see muidugi subjektiivne.

"Kuidas te asja ideaalis ette kujutaksite?"

T. K. Nagu ilusat unenägu. Ma tulen sadamasse, annan tellimused ja tean, et need kõik täidetakse. Ja mul ei pruugi enam millegi pärast pead valutada.

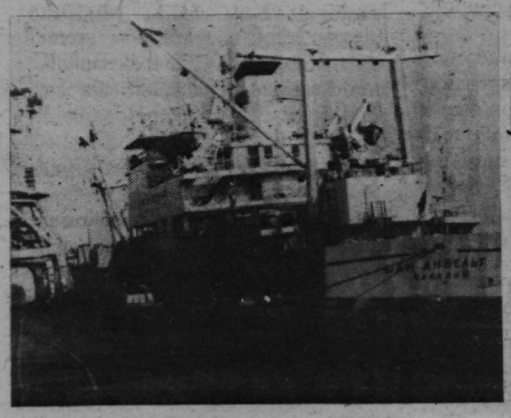

● Kapten Tarmo Kõuts
● Laevale laaditakse varusid

Intervjueeris Jevgenia Kastjuk
A. Gusseinovi fotod

"Kiitma peab seda, mis on hea, mitte seda, mis on meie oma."

Teine intervjuu sai tehtud Sahhalini laevanduse mootorlaeva "Aleksandr Serafimovitš" kapten ISAAK BOGOMOLNIKOVIGA.

"Kui võrrelda laevade teenindamist Tallinnas ja Vladivostokis, kus see siis parem on?"

I. B. Seda ma öelda ei oska. Esiteks olen Tallinnas esimest korda ja me tulime alles eile õhtul. Pretensioone mul ei ole, sest seni ei ole millestki ära öeldud. Võimalust mööda on püütud kõiges aidata. Teine asi on see, et alati neid võimalusi ei ole. Nii lubati meile näiteks õunu. Õunad on, aga autot pole. Tallinna tulime viima laadurautosid. Pealelaadimine läheb väga aeglaselt, Tallinna Merekaubasadamas pole nähtavasti troppijate brigaadi. Ma paneksin oma inimesed tööle, aga nad on kõik hõivatud.

"Milles on põhjus, et meie riigis laevu nii kehvasti teenindatakse?"

I.B. Ma ei oska siin kedagi süüdistada. Inimene ei tohi elada nii, et ta ei tea, mis ümberringi toimub ja kuidas mujal elatakse. Meie aga elasime just niimoodi. Ega keegi sind ootama ei hakka ja nüüd olemegi teistest aastakümneid maha jäänud. Mitte ainult kompleksteeninduses, vaid üldse kõiges.

Kuni meil pole vaba konkurentsi, et võiksime valida, ei muutu miski. See ei ole sugugi palju öeldud. Kiitma peab ikka seda, mis on parem, aga mitte seda, mis meie oma on.

PILK KALDALT

"Kas üleminek isemajandamisele on võimalik? Minu arvates mitte."

Kaheksa kuud on kulunud laevanduse nõukogu ja ametiühingu rajoonikomitee ühisest koosolekust, kus tehti kokkuvõtteid "Transfloti" tööst 1988. a. ja laevade kompleksteeninduse täiustamise abinõudest uutes majandusoludes. Mis selle ajaga on muutunud? Küsisime seda ANATOLI GENINILT, kes täidab "Transfloti" juhataja kohustusi.

"Istungil vastu võetud otsustes on juttu sellest, et sadamate ja kõigi kompleksteeninduse osaliste vahelised otselepingud peavad olema sõlmitud 1. aprilliks. Kuidas asi tegelikult on?"

A.G. Et sõlmida otselepingut, peaksid kõik kompleksteeninduse talitused olema täielikul isemajandamisel. Sisemine isemajandamine on küll praegugi olemas – arvestame kasumit ja kahjumit. Pärisperemehed me aga siiski ei ole, üleplaaniline tulu läheb näiteks laevanduse fondi. Samuti on see ka kompleksteeninduse tegijate vaheliste arvestustega. Oletame näiteks, et "Transflot" peab partnerilt saama või talle maksma trahvi. Meie selle mõju ei tunne, sest kõik rahatehingud käivad läbi laevanduse.

"Nii et lepingud ongi siis sõlmimata?"

A.G. Linnaorganisatsioonidega on meil ammu lepingusuhted, laevanduses pole sel aga praegu lihtsalt mõtet.

"Milleks oli seda otsust otselepingute kohta siis üldse tarvis? Koosolekul oli ju ka majandusmehi, nemad pidid ometi aru saama, et sel otsusel pole mõtet."

A.G. Puhumas on uuenduste tuuled. Kõik tahavad midagi uut moodi teha. Ja nii võetigi vastu perspektiivne otsus.

"Kui see oli perspektiivne, miks oli siis vaja määrata konkreetne tähtaeg 1. aprill? Tuleb välja, et tegelikult aeti lihtsalt puru silma."

A.G. Kui otse välja öelda, siis jah.

"Rääkigem veel perspektiivist. Kas kompleksteeninduse süsteemi üleminek täielikule isemajandamisele on võimalik?"

A.G. Minu arvates mitte.

"Miks? Vahest maksaks luua mõned väikeettevõtted, kelle asutajaorganisatsiooniks oleks laevandus? Kompleksteeninduse olemus ju sellest ei muutuks, töö kvaliteet aga paraneks tunduvalt. Ja teie saaksite ise oma tasku peremeheks."

A.G. Meie tööl on oma spetsiifika. Tulu sõltub sellest, kui palju laevu meie sadamatesse tuleb. Ühe kuu jooksul võib neid olla 200, teises aga märksa vähem.

"See probleem on ju lahendatav. 1988. aastal oli teil 102 000 rubla üle plaani. Nii et põhjakõrbemise hirmu ei peaks olema."

A.G. Teoreetiliselt jah, praktiliselt pole aga keegi selle asjaga tegelnud.

Töökollektiivi nõukogust ei saanudki oma ettevõtte peremeest

Ajalehe poole pöörduma ärgitasid mind viimaste kuude sündmused. Kui meie laevandus astus Töökollektiivide Ühendnõukogu liikmeks, kinnitasid selle liidrid V.Jarovoi ja I. Šepelevitš igal võimalikul juhul, et nende loodu on puhtmajanduslik ühendus. Pärast selgus aga hoopis midagi muud. Viimane pool aastat on TKÜN agaralt tegelnud nimelt poliitikaga. Sest kuidas siis veel võiks hinnata seda, et avaldati TKÜN-i poolt esitatud Ülemnõukogu saadikukandidaatide nimekiri? Kuidas hinnata miitingute korraldamist, kus esitatakse poliitilisi nõudmisi? Ja lõpuks, mida arvata poliitiliste streikide toetamisest? See kõik on ju inimestele teada ja nii ongi TKÜN-i hakatud pidama ka üheks poliitiliseks jõuks. Märtsis kuulsin mitmel korral ütlemist: "Ma ei ole ei Rahvarinde ega Interliikumise poolt. Ma hääletasin TKÜN-i kandidaatide poolt." Järelikult peetakse TKÜN-i mingiks omaette poliitiliseks liikumiseks, mis on mõõdukam kui Interrinne ja kaitseb muulastest Eesti elanike huve. Mis alusel siis? Minu meelest on asi nii, et TKÜN pole mingi liikumine. See on üks imelik moodustis, mis varjab end oskuslikult Eesti praeguse olukorra maski all.

Keda TKÜN esindab? "See on tööliste esindajate nõukogu," arvavad tema juhid, kes ühteaegu on suurte tehaste direktorid. Heakene küll, olgu siis peale tööliste esindajate nõukogu. Aga kas ta esindab kõiki töölisi, kõiki neid, kes töötavad TKÜN-i ettevõtetes? "Kõiki!" väitis selle esimees V.Jarovoi rahvasaadikute kongressil esinedes. Kui meie laeval (22-liikmeline meeskond) arutati, kas laevandus peaks astuma TKÜN-i liimeks või mitte, jagunesid hääled järgmiselt: 15 poolt, 3 vastu, 4 erapooletud. Mainigem veel, et laeval oli ainult üks eestlane ja tema ei hääletanud. Üksmeelt ei ole ka laevanduse teistes meeskondades. Sama lugu on kõigis TKÜN-i ettevõtetes. I.Šepelevitš rääkis näiteks, et tema tehases töötab inimesi, kes toetavad Rahvarinnet ja isegi ERSP liikmeid...

"AH, mis jama see on!" võidakse öelda. "Enamik on ju poolt." Aga see ei ole jama. Kui ma ametiühingu- või parteiliikmena oleksin hääletanud ja vähemusse jäänud, olnuks mul kaks võimalust: alluda enamikule või astuda organisatsioonist välja. Sedapuhku on aga ainult võimalus alluda. Muidugi võib ka lahkumisavalduse kirjutada, kuid kus ma siis raadioinsenerina uue töö leiaksin? Kõik suured ettevõtted kuuluvad TKÜN-i. Kutseala on sattunud omamoodi blokaadi. Seepärast ma ei läinudki kuskile ja TKÜN jätkab minu nimel poliitilisi aktsioone ning käsutab seda kasumiosa, mida ma laevandusele annan. See on nii-öelda minu fikseerimata liikmemaks. Mis see muu siis on, kui mitte masinavärk, kes surub oma käpa alla kõik need, kes arvavad teisiti. Selle masina kokkupanijatele meeldib aga kangesti inimõigustest rääkida. Tuletagem meelde: "Kedagi ei saa sundida mis tahes assotsiatsiooni astuma," öeldakse inimõiguste deklaratsiooni 20. paragrahvis.

On päris selge, et demokraatlikus riigis niimoodi õigustega mängida ei saaks. Kehtinuks meil aga sellesama 20. paragrahvi esimene punkt – assotsiatsioonide loomise vabaduse õigus –, oleksid töölised juba ammu organiseerinud oma sõltumatud ametiühingud ametlike asemele, mis teatavasti enam kedagi ei kaitse, vaid jagavad üksnes liikmemakse ümber. Ammu oleksid tekkinud parteid, mis väljendavad erinevate sotsiaalsete gruppide – maarahva, intelligentsi, kooperaatorite ja võib-olla ka tööliste – huve. Sellisel juhul poleks meie antidemokraatlikul moodustisel lihtsalt kohta.

Siis oleks V. Jarovoil ja I. Šepelevitšil tulnud luua oma liikumine, organisatsioon või ka partei, kuhu saab vabalt astuda ja sealt välja astuda. Küllap neil leidunuks palju toetajaid, ehkki ilmselt vähem kui 100 000 – nimelt nii palju arvavad need direktorid ise endil pooldajaid olevat. Poleks aga mingit pettust ja keegi ei saaks direktoritele ette heita, et nad kuritarvitavad poliitilises tegevuses oma ametiseisundit. Praegu aga, mil vabatahtlikkuse põhimõte on asendatud kahtlase koopteerimisega, pole ühendnõukogu midagi muud kui direktorite nõukogu, kuhu moe pärast on lülitatud ka töölised.

Ent olgem õiglased. Raske on näha direktorite nõukogu tegevuses midagi halba. Täpselt samuti, nagu pole midagi halba ka näiteks California ärimeeste assotsiatsiooni tegevuses, kes tegeleb heategevuse ja linnarahva eluolu parandamisega või võitleb selle eest, et suur osa nende käitistelt võetavatest maksudest ei läheks mitte föderaalkassasse, vaid osariigi kassasse. Kuid kunagi ei tule assotsiatsiooni liikmetel pähe esitada oma kandidaate Kongressi. Ja sama veider oleks ka mõte kutsuda oma töölised miitingule (ja veel töö ajal), kui osariigi võimudega on tülli mindud.

Miks siis asi nii on läinud? Miks tööliste nimel räägivad direktorid ja mitte töölised ise? Sellepärast, et kogu võim on endiselt direktorite käes. Sellepärast, et tööline sõltub endiselt täiel määral administratsioonist ja sarjab pigem valitsust kui oma direktorit. Sellepärast, et töökollektiivi nõukogust ei ole saanudki ettevõtte peremeest. Jah, töölised istuvad küll viisakalt nõukogus ja jaotavad koguni kasumitki: nii palju lasteaiale ja nii palju söökla remondiks. Aga süsteemi olemus on jäänud puutumatuks. Meie riigis on peaaegu 18 miljonit administratiivtöötajat, nende ülalpidamiseks kulub nelikümmend miljardit rubla aastas. Samas on aga asi nii, et kui kuskil bürokraatia vastu võideldaksegi, siis ainult kõige ülemistel astmetel, nendega, kes istuvad ministeeriumides ja teistes keskasutustes. Ent seal üleval istus kuni viimase ajani kõigest pooteist miljonit ametnikku. Kes hakkab võitlema 11,5 miljoni vahetult ettevõtetes ja organisatsioonides töötava ametnikuga, s.t. kahe kolmandikuga riigi bürokraatidest. Miskipärast pole kuulda, et töökollektiivide nõukogudel oleks kavas tunduvalt oma ettevõtte ametnikke koondada.

Alles suvised streigid panid rääkima tööliste võimust. Ma ei mõtle mitte Eestis toimunud streike. Meie streikijatel, kes astusid üles koos direktoritega, polnud selleks mahti. Ma mõtlen kaevureid. nemad tõstatasid küsimuse, mis oli kõne all juba seitsekümmend kaks aastat tagasi: töölised peavad oma ettevõtes peremeheks saama.

NSV Liidu Ülemnõukogul on praegu kavas võtta vastu uus ettevõtteseadus. Kas see seadus tuleb siis nüüd küllalt radikaalne? Ja kui tuleb, kas see muudab asja ka tegelikult, mitte ainult sõnades, nagu juhtus eelmise seadusega? Mina olen optimist ja usun siiski, et me lõpuks ikka jõuame mingi mõistliku süsteemini. Kujutaksin seda ette umbes nii. Omandi küsimuses on töökollektiivi liikmed nagu eraomanikud. Läänes muide töötavad sellised ettevõtted, mille omanikeks on töölised ise, vägagi edukalt. Mis puutub võimu, siis direktorist, kes varem allus ainult keskasutusele ja oli oma tehases või vabrikus kõikvõimas diktaator, saab sel juhul lihtne teenistuja. Lihtsad teenistujad (direktor ja talle alluvad juhid) määrab kohale peremees (töökollektiiv) ning ainult temale antakse ka aru.Nii et mitte demokraatiamäng direktori valimisel, vaid teenistujate ametissemääramine.

Meenutagem veel kord seda tohutut ametnike arvu – 11,5 miljonit. Koondise "Vorkutaugol" kaevanduse "Vargašorskaja" kaevanduse kaevurid pakkusid välja, et kui nemad saavad oma kaevanduse peremeheks, koondavad nad ligi sada juhikohta. Ma mäletan pikki laevanduse juhtivtöötajate ametikohtade nimekirju. Neid avaldades tahtis administratsioon vististi rabada meremehi avalikustamisega, sellega, et igale kohale kuulutatakse konkurss. Mind rabas aga muu – see ametikohtade lõputu loetelu. Ei tea, võib-olla on kõik need ülemused, nende osakonnad ja talitused tõesti vajalikud. Asi on aga selles, et iga juhi vajalikkust tuleb tõestada peremehele, konkreetselt siis peremehe esindajale – töökollektiivi nõukogule. Teisisõnu, selle nõukogu ja juhtkonna suhted peavad olema samasugused, nagu on kohaliku nõukogu ja linna täitevkomitee ning Ülemnõukogu ja Ministrite Nõukogu vahel. Loosung "Kogu võim nõukogudele!" tuleb ellu viia igas ettevõttes!

Kas säärane ilus tulevik on võimalik? Ja kas see on võimalik meie laevanduses? Raske öelda. Lihtsalt niisama ei anna võimu käest keegi. Üks on selge: vaja on mingit jõudu, kes hakkaks taotlema kogu võimutäiuse üleandmist töökollektiivile, või kui see ei õnnestu, siis vähemalt kaitseks tööinimest administratsiooni diktatuuri eest. Minu meelest on kõigile juba ammust ajast selge, kust selline jõud peaks tulema. Tarvis on sõltumatuid ametiühinguid, selliseid, mis ei oleneks juhtkonnast ega vanast ametiühinguaparaadist. Need peaksid tekkima tühjale kohale, olema altpoolt tulev liikumine, mitte aga vanade ametiühinugte reanimatsioon, mida praegu ülevalt poolt üritatakse. Eesti meremeeste ametiühing! See kõlaks ju väga hästi! Muuseas, sõltumatud ametiühingud ei kaitse tööliste huvisid sugugi mitte ainult juhtkonna, vaid ka vabariigi valitsuse ees. Nimelt tööliste huvisid, direktorid las kaitsevad oma huvisid ise.

Lõpetuseks tahaks avaldada lootust, et töökollektiivi nõukogu mõtleb minu ettepanekute üle järele. Mõtleb järele ja ehk kasutab neid siis ka.

I.Mufel,
Eesti Merelaevanduse kaugsõidu laevade raadiojaama ülem

"Esco Sub"

Väikeettevõtte mõiste tuli meie igapäevasesse sõnavarasse alles hiljuti, ja seda, mis ta täpselt tähendab, ei teagi ehk kõik. Veel vähem on neid, kes teavad, et on olemas ülemaailmne ja Euroopa väikeettevõtete assotsiatsioon. Hiljuti loodi Eesti assotsiatsioon ja peatselt moodustatakse ilmselt üleliiduline.

Asi läks meil liikvele siis, kui Eesti NSV Ministrite Nõukogu juhtimise, planeerimise ja majandusmehhanismi täiustamise komisjon pöördus NSV Liidu Ministrite Nõukogu vastava komisjoni poole palvega kinnitada "Eesti NSV Kergetööstusministeeriumi süsteemi väikeettevõtete loomise ja tegutsemise põhiseisukohad". Need kinnitati möödunud aasta 23. detsembril, 6. juunil 1989 ilmus aga üleliiduline väikeettevõtete põhimäärus.

Väikeettevõte on eelkõige riiklik ettevõte, mis tegutseb äratasuvuse ja enesefinantseerimise põhimõttel ning kus ei tööta üle 50 inimese. Ettekirjutused ei ole seal nii ranged, need jätavad rohkem ruumi ettevõtlikkusele ning võimaldavad rakendada paindlikumat tehnoloogiat. Efektiivsemalt saab kasutada ka seadmeid ja tööjõudu ning evitada teadusmahukat tootmist.

Eesti Merelaevanduse esimeseks väikeettevõtteks sai "Esco Sub", mis teeb laevade kompleksset veealust remonti. Praegu ei tehta kuskil Nõukogude Liidus kogu allveetööde kompleksi. Puhastatakse keret, aga kruvisid ei lihvita jne.. "Esco Sub" seadis endale sihiks saada universaalseks ettevõtteks, kust kliendile antakse tagasi täiskorras laev.

Varem puhastati Eesti Merelaevanduse laevade kered välismaal, põhiliselt Las Palmases. Nii aitab "Esco Sub" märgatavalt kokku hoida laevanduse valuutavahendeid. Ettevõte on valmis teenindama teisigi laevanduste aluseid ja sõjalaevu. Sadamate avalduste põhjal võib töö ära teha ka nende akvatooriumis.

"Esco Subi" põhikiri kinnitati 1988. aasta 2. detsembril, tööle asuti aga alles kaheksa kuud hiljem: lootsikaatril, mis oli spetsiaalselt kohandatud tuukripaadiks, sai registripaberite tähtaeg täis just väikeettevõtte moodustamise aegu. Paat seisis 7. laevaremonditehase ellingutel, "Esco Sub" aga kandis kahjumit. Planeeritud nelja kuu asemel venis remont kaheksa peale. Väikeettevõtte juhataja Sergei Nemets on aga siiski veel üsna optimistlikult meelestatud: "Üks tuntud elureegleid ütleb: "Kui asjad lähevad väga hästi, on karta suuri pahandusi." Minu meelest oleks õiglane siis ka vastupidine: "Kui asjad on kehvad, siis peab varsti hakkama paremini minema." Ausalt öeldes lõi pikaleveninud remont kaardid natuke muidugi segi küll. Ettevõte nagu on ja ei ole ka. Seepärast tulebki kulutada laevanduse uksi ning teha ikka ja jälle selgeks, kui kasulikule ja tulusale asjale me oleme aluse pannud."

Ütleksin veel, et teerajaja ei ole kerge olla. Ega muidu öelda, et esimene vasikas läheb ikka aia taha. Tahaks, et seda tõde ei unustaks ära ka need, kellest sõltub "Esco Subi" käekäik.Tõeline edu ei ole kiire tulema. Selleks kulub sageli aastaid. Nii näiteks on teada, et USA-s 1957. aastal valmistatud esimesed videomagnetofonid maksid 50 000 dollarit. Jaapani firma "Sony" otsustas teha selle riista kättesaadavaks laiale ostjaskonnale. Alles 1965. aastal, s. o. kaheksa aastat hiljem lasi "Sony" turule maailma esimese kodus kasutatava videomagnetofoni.

Olen kindel, et kui "Esco Subi" ei jäeta saatuse hooleks ning püütakse teda aidata, võivad nii noor ettevõte kui ka kogu laevandus märksa varem sihile jõuda.

JEVGENIA KASTJUK

Kas "troopikavein" tuleb?

Kollektiivlepingu arutamisel ja laevanduse töökollektiivi konverentsil tuli meremeestelt ja kaldatöötajailt ka selliseid ettepanekuid, mida kohapeal lahendada pole võimalik. Need adresseeriti NSVL Merelaevanduse Ministeeriumile ja majandusharu ametiühingu keskkomiteele. Ettepanekute loetelus oli 22. punktina kirjas: hakata meremeestele troopikapiirkonnas sõidu ajal taas välja andma kuiva veini.

Hiljuti sai teatavaks, et ministeeriumi kolleegium ja ametiühingu keskkomitee tühistasid oma 1985. aasta 28. mai ühisotsuse punkti 3, mille alusel "troopikaveini" andmine lõpetati. Nüüd on laevandustele antud õigus kohapeal ise vastavalt varem kehtinud normidele otsustada, kas veini andmine troopikasõidu ajal on otstarbekas või mitte.

Ujuvkoosseisu ametiühingukomitee ütles oma jaa-sõna juba sellega, et meremeeste ettepaneku Moskvasse saatis. Ent kas on väljavaateid varustada kõiki troopikas sõitvaid laevu veiniga, kui laevanduses selline otsus vastu võetakse? Seda päris meie korrespondent valitsuse "Torgmortrans" ülema asetäitjalt EVI ZAHHAROVALT.

"Nende fondidega, mis meie käsutuses praegu, on troopikasse suunduvate laevade varustamine kuiva veiniga vägagi problemaatiline," vastas usutletav. "Pole vist vajagi pikalt selgitada, mispärast. Tootmist on vähendatud, fonde kärbitud... Fondide suurendamisele lähitulevikus ei maksa loota. On veel ka puht plaanitehniline moment: tellimused Eesti NSV Kaubandusministeeriumile tuleb saata ligi aasta varem. Ent kõigele vaatamata esitame täiendava veinitellimuse, kui laevanduses see küsimus jaatavalt otsustatakse. Fond Eesti kaubandusettevõtetele jagatakse tavaliselt novembris-detsembris. Loodame, et meie palvet kuulda võetakse."

Niisiis, kõigepealt on vaja langetada kiiremini otsus (mis arvatavasti kuulub Töökollektiivi Nõukogu kompetentsi) selle kohta, kas veini troopikavetes anda või mitte. Ja siis jääb üle vaid loota ENSV Kaubandusministeeriumi vastutulelikkusele.

Pavlik Morozovi müüt

"Klassihuvidest" lähtudes hülgas stalinlik ideoloogia üldinimlikud väärtused ja põhimõtted, õigustades klassivõitluse teravnemise teesiga massirepressioone, mille ohvriks langesid laialdased sotsiaalsed kihid. Müüt Pavlik Morozovist, kes andis üles oma isa kui kulaku, on moraali väärastumise ilmekamaid näiteid. Väikese ülesandja "kangelastegu" sai eeskujuks, mille najal kasvatati üles terved põlvkonnad lapsi. Ülim alatus – reetmine – sai suurima sangarluse sümboliks.

Pavlik Morozovi müüti analüüsib "Izvestijast" tõlgitud lugu.

Kuuekümnendatel aastatel tuntud Leningradi tööline, sotsialistliku töö kangelane Vladimir Karasjov alustas jutuajamist, kui ma, tookord noortelehe korrespondent, olin tema juurde läinud veidi enne Oktoobri aastapäeva, hoiatusega mitte mingil juhul korrata kuskilt tema nime külge kleepunud müütilist lugu.

"Kas te kujutate ette, kuidas vallutati Talvepalee?" küsis ta minult ja vastust ootamata ütles, et tollel oktoobriööl ei tema, hoopis piimahabe, ega ka keegi temast ealt vanem saanud istuda imperaatori troonile ja kõrgelennuliselt kuulutada, teadmata kellé poole pöördudes, et nüüdsest hakkab sellel istuma Tema Majesteet Töölisklass. Ta oli leiutaja, tark ja sõltumatu inimene, kes ei tahtnud, et tema elust tehtaks esikülje agitatsiooniplakat.

Kuid tunnistan, et isegi oma noorusest hoolimata ma ei imestanud, et ülespuhutud väljamõeldis ära trükiti. Päevakangelase ilustamine oli loomulik asi, kusjuures temale omistati ka ütlused, mis autori meelest "töötasid idee kasuks". Aga kui inimese iseloom ei mahtunud heroiseerimise kanoonilisse skeemi, siis ei parandatud mitte skeemi vaid iseloomu. Selles müütide loomises nähti koguni mingit ülevat mõtet, nagu loodaks positiivne eeskuju, mille järgi hakatakse joonduma. Skeemi eluga kokkusobimatusest teadis inimese lähikond, kuid sageli alistus seegi trükisõna maagiale.

Müütidel on oma saatus. Ühed kadusid silmapilkselt loosungite vaibumise ja kampaaniate lõppemise järel, viies Lethesse laineharjale tõusnud inimeste nimed. Teised juurdusid meie teadvusesse, läksid ajalukku. Aga kui ühiskonnas toimub sügav murrang, lõhkevad needki müüdid, paljastades oma eluga vastuolu...

Raevukas tunnetepuhang, ärritus ja poleemika tekkisid ka kanoniseeritud legendi ümber Pavlik Morozovist. Mille üle siis vaieldakse? Õiglase suhtumise üle tema mälestusse? Selle üle, kas ta võib endiselt jääda kangelaslikuks eeskujuks meie lastele ja lastelastele? Või on see siiski lõpuks meie vaidlus iseenda üle — nende meil aastakümnetega kujunenud kõlbuspõhimõtete ja normide üle?

● Pavlik Morozovi kaitseks tuleb ka meie toimetusse kirju vanema põlvkonna inimestelt.

"Kirjutan teile terve hulga hiljuti pioneer Pavlik Morozovist ja tema vennast Fedjast, kelle kulaklikud elemendid metsikult metsas tapsid, avaldatud kirjutiste mulje põhjal. Nende kirjutiste autorid esitasid Pavlik Morozovile kohutava süüdistuse isa reetmises: nagu oleks ta, piilunud ümberringi, sosistanud volinikule kõrva isa vandenõust kulakutega. P. Morozovist tehakse kõlblusetuse ja pühaduse teotamise eeskuju, stalinismi administratiivse süsteemi teener, püüdes niiviisi koos Stalini isiku kultusega troonilt tõugata külapoisikese õiglane tegu. Ent tema nime pole vaja enam meile, vanuritele, vaid meie lastele ja lastelastele, et õpetada õiglust... P. Morozovi lugu on väike terake ajaloost, kuid see on meie ajalugu...," kirjutab A.Bragin Alma–Atast.

"Mispärast teie ajaleht ei teadusta Pavlik Morozovi mälestust puudutavast otsusest?" küsivad sõja– ja tööveteranid Rõbakovid.

V. I. Lenini nim. Üleliidulise Pioneerioorganisatsiooni Kesknõukogu käesoleval aastal vastuvõetud otsuses on lühidalt taastatud ammuste sündmuste põhikoestik. Morozovite kehvikpere elas viletsuses, eriti pärast isa äraminekut. Kolmeteistaastane Pavlik astus miilitsa abiliste brigaadi. Miilitsat abistades tegutses ta avalikult ja sugulastelt sai ta peksa rohkem kui üks kord. Kuid "mitte millegagi ei leia kinnitust ühiskonna teadvuses sügavalt juurdunud fakt, nagu oleks Pavlik oma isa kuritegelikest tegudest teatanud viljavarumisvolinikule... On kindlaks tehtud P. Morozovi ainuke esinemine oma isa vastu alles T. Morozovi üle kohtupidamisel, kus Pavlik, keda kuulati üle tunnistajana, avalikult teatas, et isa, kes ise oli kehvik, kehvikuid ei toetanud, vaid külanõukogu esimehena seisis müürina kulakute eest". Otsuses on kirjas: "On vaja mitte Pavlik Morozovi deheroiseerimist, kartmatule poisile mitte siltide külgekleepimist, vaid õiglast jutustust, uut raamatut maapoisist, kes siiralt uskus uue, helge elu võimalikkusesse ja võitles taiga kolkakülas oma jõu ja võimaluste kohaselt selle elu lähendamise ees." Nenditakse, et uut raamatut on vaja veel sellegi pärast, et "kirjanduses loodud P. Morozovi kuju ei vasta täielikult tegeliku nooruki saatusele". Veidi enne otsust trükkis ajakiri "Tšelovek i Zakon" ära artikli "Pärast surma... represseerida?" Selle autor V. Kononenko oli uuesti tutvunud Pavlik Morozovi ja tema venna tapmise kohtuprotsessi materjalidega, võttes endale ülesande eristada faktid väljamõeldistest. Kuid ilmselt poleemikaõhinas kuulutas ta, nagu oleks "müüt pioneerist–pealekaebajast tekkinud just viimastel aastatel: tänapäeva literaadid irvitavad tegelikult eksisteerinud inimese ja tema traagilise saatuse üle". See versioon vilksatab ka kirjades.

● On see nii? Igaüks, kes tahab uuesti heita pilku lapsepõlvest tuttavatesse raamatutesse, mis on olemas igas kooliraamatukogus, võib ilma vaevata veenduda, et see müüt Pavlik Morozovist, mis kutsub esile kõlbelise protesti, ei ole hoopiski mitte täna tekkinud. Selle interpreteerisid mööda tragöödia kuumi jälgi kirjamehed, kellel oli faktidele vahetu juurdepääs. Kolm neist — P. Solomin, V. Gubarev ja J. Smirnov viibisid Pavliku tapjate üle peetud kohtuprotsessil, kaks neist aga esinesid koguni ühiskondlike süüdistajatena. Seetõttu kutsusid nende raamatud esile miljonite lugejate usalduse.

Mõelgem, miks just Pavliku saatus sai selleks ivaks, millest kasvas välja nii kaua kestnud müüt? Missugused kangelase tegelikud teod leidsid rõhutamist ja üldistamist tema kohta kirjutatud raamatutes ja kus on väljamõeldiste õmblusekohti?

A. Jakovlevi jutustuses "Pioneer Pavlik Morozov" (1938.a) ei suuda kommunistlikust noorest õpetajanna uskuda, et Pavliku isa on vaenlane.

"- Ei, see on tõsi. Nägin kõike ise, ütles Pavlik järsult. Ta teeb seda osavalt. Ma ei saanud sellele kaua jälile.

- Ja nüüd said?

- Eile nägin tervet pakki dokumente. Ja raha on terve kohvritäis. Kulakud annavad...

- Aga kas sa ise oled proovinud temaga sellest rääkida?

- Ma ei saa rääkida. Ta ei kuula mind. Alati karjub: "Ole vait, neetud kommunist!"

-...Õpetajanna pöördus elavalt poisi poole.

- Mis siis ikka, sõber, tuleb otsemaid minna ja kõik Samsonovile ära rääkida. Mine!

- Kas see on hea? Ta on ju mu isa.

...Õpetajanna tuli Pavliku juurde, puudutas teda õlast ja lausus leebelt: kes ka vaenlane poleks, temaga tuleb võidelda, – siin pole midagi parata."

Raamatu-volinik Samsonov kiidab samuti Pavlikut: "Kui vaenlane on saanud sinu isast, siis tuleb ka isa nuhelda..."

Kohtus räägib see poiss: "Ma palun mitte kui poeg, vaid kui pioneer, et isa võetaks rangele vastutusele."

Aga Vitali Gubarevi jutustuses "Pavlik Morozov" kohtab volinik, kes esineb Dõmovi nime all, Morozovite majas juhuslikult Kuubanist eriasumisele saadetut, kellele Trofim tahab müüa tunnistuse blanketi, mis annab väljasaadetule vabaduse. Isa püüab blanketti peita, kuid Pavlik takistab teda avalikult. Kõigis raamatutes paljastab isa just tema, kus salaja, kus avalikult.

Vendade Morozovite tapmise süüdistuskokkuvõttes on öeldud, et "25. novembril 1931. a andis Morozov, Pavel uurimisorganile avalduse selle kohta, et tema isa Morozov, Trofim Sergejevitš, olles külanõukogu esimees ja seotud kohalike kulakutega, tegeleb dokumentide võltsimise ja müümisega kulakutele — eriväljasaadetutele, mille eest ongi Morozov, Trofimile mõistetud 10 aastat asumist..." Selle dokumendi toob ära V. Kononenko omast mitte vähem põhjalikus uurimuses J. Zertšannikov ("Kes tuli öösel viletsas lambakasukas", "Junost" nr5). V. Kononenko, tõsi küll, kinnitab, et Pavlik võis vaevalt isa kohta kirjaliku avalduse anda: mitte ükski tunnistaja oma tunnistustes uurimisel sellele ei viidanud.

Kas võib oletada, et nii raamatute autorid kui ka need, kes kohtuprotsessi juhtisid, arvestades selle eeskuju andvat iseloomu ja aja vaimu, tugevdasid Pavliku rolli tema isa süüasjas, muutes nooruki tunnistajast süüdistuse algatajaks. Teades müütide loomise tehnoloogiat, nende poliitilist sihisuunitlust, arvan, et see on täiesti võimalik. Autorid püüavad, näiteks, mitte puudutada Trofimi perekonna juurest äraminekut teise naise juurde, võttes nii ära võimaluse Pavliku tegu seletada emale osaks saanud solvanguga. Nende kangelast paneb liikuma üksnes poliitiline kohusetunne.

● Nendes raamatutes, kuj hakkad neid praegu analüüsima, pole lõhnagi kunstisõnast, seeeest torgib igalt leheküljelt aiateibana otsene etteantus, kolmekümnendate aastate sotsiaalne tellimus – sisendada lastele ammendamatut klaasiviha. Miilitsa abilisena näitab jutustuse kangelane, kuhu on oma vilja peitnud sugulased ja naabrid. Külalapsed teda esialgu ei toeta: "See pole sugulaste ega naabrite moodi," räägivad nad. Kuid raamatu-Pavlik on kõigutamatu: "Kulakud tahavad vilja turul müüa. See ei lähe läbi." Ja lapsed riputavad tema juhtimisel talupoegade majadele paarkümmend plakatit: "Siin elab vilja peitja". Viljavarujate brigaad saab nende kaasabil külast kuus korda rohkem vilja, kui oli lootnud. "Kõik hakkasid äkki ükstesele näpuga näitama," vaimustub näidiskangelase autor.

V. Gubarev paneb lapsed arutama küsimust, kuidas olla, kui klassilt võõraks osutub hea inimene. Lahendus on lihtne: "Headust on mitmesugust." "Mitte meie omadele" on lähenemine teine kui "meie omadele". Mitte meie" head inimesed kaotavad oma tähenduse, kuid kas pole sellest tänasele päevale mõeldes kerge pikendada klassile võõraste elementide rida edasi: muulane, välismaalane, teist usku, teisitimõtleja...

Jutustust lugedes näed kujukalt, kuidas lammutati igipõline üldinimlik käsk: kes kipub oma ligimese elu kallale, sellele jääb Kaini märk — igavene needus. Klassikohuse kitsas ja lihtsustatud käsitus asendas inimesele sugulussidemete pühaduse, armastuse ja sõpruse, kui seda nõudis seesama klassihuvi.

* * *

● Ühiskonna huvi on kõrgem isiklikust – seda veendumust teame lapsepõlvest peale kui kõlblusaksioomi. Ent et seda põhimõtet jutlustada kooskõlas südametunnistusega, peab inimene eelkõige saama oma valikus mõtlevaks ja vabaks, sest et alati on olemas äravahetamise oht. Oht tõeliselt ühiskondlik huvi ära vahetada kitsalt poliitilise, hetkelise või utoopilisega. Me oleme kaua vaimustunud terasinimeste üle, kes olid valmis mis tahes ohvriteks üldise õnne nimel, nüüd aga tardub veri soontes, kui saame teada koletuslikest ohvritoomistest, mis on korda saadetud rahva pärast ja rahva nimel. Inimest õpetati tegutsema nagu kõik, kõhklemata ja kahtlemata, liiati veel uhkust tundma, et ta suudab endast üle olla. Inimesed viidi ühe nimetaja alla, igaüks neist muudeti murdosakeseks, keda ei tarvitse arvestada.

V. Kononenko toob oma artiklis ära Pavlik Morozovi ühe õpetaja L. P. Issakova jutustuse. Kolmekümnendal aastal kutsus tema mehe Ilja, kes oli Tavdini rajoonikomitee volinik, enda juurde sekretär ja, pannud nagaani lauale, käskis 24 tunni jooksul organiseerida Gerassimovkas, kus elas Pavel, kommuun: "Muidu lähed mahalaskmisele." Naine küsis, mis ta ette võtab. Mees vastas: "Kui see on partei käsk, siis tuleb see täita." Ja täitis. Aga peagi ilmus Stalini artikkel "Peapööritus edusammudest". Rajoonikomitee sekretäri süüdistati liialdustes, ja ta laskis enda maha. Kommuun lagunes. Voliniku peksid talupojad läbi ja tal tuli koos naisega Gerassimovkast lahkuda. Kes on süüdi? Rajoonikomitee sekretär? Volinik? Too lasti maha hiljem, 1937. aastal. Terve ahel äravahetamisi, mis muutsid türanni tahte ühiskonna tahteavalduseks. Ent talumehed?!

Kas Pavlik suutis selles kõiges selgusele jõuda? Või kirja autor, tol ajal noor linnapäritoluga õpetajanna? Ta kirjutab: "Needsamad lurjused, kes püüdsid bolševikke hävitada, laimasid hiljem ka minu Iljad." Järgmist küsimust: "Mispärast sai nende võit siis võimalikuks?" ta enam ei esita. Praegune noor põlvkond aga esitab, sest seda ei saa kurja juurt otsides esitamata jätta.

Mis siis on olemas uueks lasteraamatuks Pavel Morozovist, sellest tragöödiast, mis pool sajandit tagasi leidis aset Uurali kolkakülas? Öelgem otse, et kõik selles loos sisendab õudust. Juba üksnes Pavliku ja Fedja metsik tapmine päise päeva ajal. Ja see, et kohtualuste pingis olid taas lähedased sugulased: Pavliku nõbu, tema ristiisa ning kaheksakümneaastased vanaisa ja vanaema, kes peagi vanglas surid. Talupojapere täielik hukk, tema kõigi sidemete katkemine sotsiaalse laose pinnal.

Jätame kõrvale erinimelised volinikud, kuid kas pole loomuvastane juba ainumalt alaealise nooruki tunnistuse andmine oma lihase isa vastu? Samuti see, et 13aastast poissi ergutati nuhkima, kes oma küla inimestest, sugulastest ja tuttavatest mida ja kus varjab?

Jah, nüüd me tunnistame, et aidad luuaga puhtaks pühkinud viljavarumine, barbaarne maksukorraldus ja, lõpuks, vägivaldne kollektiviseerimine viisidki suure nälja ja laostumiseni, seejärel aga ka küla pärisorjastamisele — talupoegadelt võeti ära passid. Korrapealt hävis tema harjumuspärane töine elulaad ja kuidas me poleks ka pool sajandit püüdnud, ei ole me suutnud põllumajandusega niikaugele saada, et ta suudaks meie inimeste kõhu täis sööta. Kuid me mõtleme veel vähe selle üle, et küla töise elulaadi, mille aluseks oli tugev talupere kui majandusrakuke, hävitamine polnud võimalik ilma kõlbeliste, perekonna alustugede hävitamiseta. Sel eesmärgil oligi vaja müüti Pavlik Morozovist.

Mõistagi ei ole tegelik Pavel Morozov süüdi selles, missugune kangelane taheti temast teha nondel aastatel, kui võidutses staninlik teooria klassivõitluse teravnemisest vastavalt sotsialismi lähenemisele. Pavlik Morozov on oma aja laps, ta on märter ja ohver, ent mitte mingil kombel kangelane. Niisugune on ajalooline tõde, nagu seda teame täna. Ja kuigi on raske hukka mõista inimesi, kes tegudes toetusid oma aja väärtustekaalale, ei või me neid väärtusi ümber hindamata jätta saadud sotsiaalsete kogemuste valguses. Eristades olnud olematust, kas poleks meil üldse aeg ilma üleskruvitud dramatismita suhtuda meie elus asetleidvasse protsessi–hingeväärtuste ümberhindamisse, nende kontrollimisse inimlikkuse mõõdupuuga?

● Oleme saanud mitte üksnes vanade müütide kokkuvarisemise, vaid ka tõe taastamise tunnistajaiks kodumaa tõeliste kangelaste kohta, kelle kuulsust pisendati või püüti minema pühkida. Lõpuks on saanud oma kindla koha ajaloo suur väejuht Žukov. Unustusehõlmast on välja toodud vankumatu Nikolai Vavilovi traagiline isik. Meie juurde on tee murdnud Andrei Platonovi prohvetlik anne. Niisuguste inimeste kuulsus ja mõju ei kao sellest, et me ei näe neid pühakutena, ilustatute ja kaanonite järgi õgvendatutena. Kljutševski on kord tähendanud, et pühaku elu erineb tema eluloost niisamuti nagu ikoon portreest. Meie aeg tõmbab isiksuste — iseseisvate ja mõtlevate inimeste poole, kes ei sarnane üksteisega ja keda ei ilmesta kanoonilised palgejooned.

Kas vajaneb hirmu tunda selle pärast, et mitte kõik Kremli müüri plaatidele graveeritud ja õpikutesse kirjutatud nimed ei jää meie mälu pühamusse? Meie isamaa teevad kuulsaks tõelised kangelased, maksab siis müüte taga nutta? Aeg paneb kõik oma kohale. Kuid meie kõlbluse jaoks pole üksköik, kas see juhtub varem või hiljem.

I. PERLOVSKAJA

(Lühendatult ajalehest "Izvestija".)

Armastab, ei armasta...

Millised omadusi otsivad mehed ja naised oma partnerites? See küsimus on sama vana nagu maailm. Kui levima hakkas Darwini evolutsiooniteooria, oletasid teadlased, et sugupoolte hoiak ei sõltu siin rahvusest. Teaduslikult oli see aga veel kontrollimata. Michigani ülikooli psühholoogiaprofessor David Buss jõudis pärast pikaajalisi uuringuid järeldusele, et eri rahvustest naistel on oma partneritele hulk universaalseid nõudmisi. Samuti on lugu ka meestega, kuigi nendel on esikohal teised omadused.

Oma uuringutes, mis kestsid viis aastat ja mille tulemused avaldati täielikult psühholoogiaajakirjas "Behavioral and Brain Sciences" küsitleti 10 000 inimest 33 riigist kõigist maailmajagudest. Andmeid kogusid 50 teadlast. Küsimusi esitati abielupartneri 31 omaduse kohta. Küsitluse tulemused kinnitasid kahte peamist hüpoteesi: 1) geograafilistest ja kultuurilistest erinevustest olenemata hindavad mehed igal pool oma partneri välist veetlust kõrgemalt kui naised, 2) naised otsivad meestest sagedamini endast vanemat partnerit, kes võiks neid materiaalselt kindlustada.

D.Buss seletab sellist universaalsust soojätkamisega. Naised valivad jõuka mehe tavaliselt sellepärast, et too on võimeline peret ülal pidama, mees aga otsib naist, kelle vanus ja välimus viitavad viljakusele. Nii on see olnud põlvest põlve.

Mõistagi on eri rahvusest inimeste käitumises ka erinevusi, näiteks suhtumises süütusse. Prantsusmaal ja Inglismaal ei pööra ei mehed ega naised abielueelsetele suhetele kuigivõrd tähelepanu. Hiinas on see aga väga tähtis küsimus.

Kanada psühholoog M. Daily Hamiltoni ülikoolist arvab, et tegelikult peetakse süütust tähtsamaks, kui statistika seda kajastab.

Enamik teadlasi arvab, et D.Bussi uurimus on oma valdkonnas üks ulatuslikumaid, mis üldse on tehtud. Naisliikumise esindajad on siin küll väitnud, et soov abielluda jõuka mehega on sotsiaalselt mõistetav – naiste palk on madalam.

Kõigis 33 riigis olid küsitletud mehed ja naised imekspandavalt üksmeelsed selles, et viisakus, vastastikune tähelepanu ja intelligents on mis tahes teistest omadustest olulisemad. Teadlaste arvates annab see tunnistust, et nendes valdkondades, mis pole otseselt seotud soojätkamisega, on mehed ja naised psühholoogiliselt rohkem sarnased kui erinevad.

Järgnevas tabelis on palju statistikat, aga puuduvad tunded. Kas saab ükski teadlane ära seletada, miks vahel tärkab mehe ja naise vahel vastastikune sümpaatia esimesest pilgust peale? On saladusi, mida isegi teadus ei söanda klassifitseerida.

Välispressi materjalide põhjal refereerinud Valdis Berzinš ("Rigas Balss")

Partneri omaduste kaalukus punkides (0=ebaoluline, 3=tingimata vajalik)

Riik	Ideaalse partneri vanus — mitu aastat noorem või vanem. Mehed	Ideaalse partneri vanus — mitu aastat noorem või vanem. Naised	Head majanduslikud väljavaated M	Head majanduslikud väljavaated N.	Sihikindlus ja töökus M	Sihikindlus ja töökus N.	Väline veetlus M	Väline veetlus N.	Süütus M	Süütus N.
Aafrika										
Nigeeria	–6,5	+4,9	1,4	2,3	2,3	2,6	2,2	1,8	1,2	0,5
Lõuna-Aafrika (valged)	–2,3	+3,5	0,9	1,7	1,7	2,2	1,6	1,2	1,2	0,8
Lõuna-Aafrika (mustanahalised)	–3,3	+3,8	0,7	1,1	2,4	2,1	1,2	0,9	1,2	0,3
Sambia	–7,4	+4,1	1,5	2,3	2,0	2,3	2,2	1,7	1,7	1,0
Aasia										
Hiina	–2,1	+3,5	1,1	1,6	2,2	2,6	2,1	1,6	2,5	2,6
India	–3,1	+3,3	1,6	2,0	1,8	2,4	2,0	2,0	2,4	2,2
Indoneesia	–2,7	+4,7	1,4	2,6	2,0	2,3	1,8	1,4	2,1	2,0
Iraan	–4,0	+5,1	1,3	2,0	2,7	2,8	2,1	2,7	2,7	2,2
Iisrael(juudid)	–2,9	+4,0	1,3	1,8	1,8	2,4	1,8	1,6	0,9	0,6
Iisrael (palestiinlased)	–3,8	+3,7	1,3	1,7	2,3	2,6	2,4	1,5	2,2	1,0
Jaapan	–2,4	+3,1	0,9	2,3	1,9	2,4	1,5	1,1	1,4	0,8
Tai	–3,1	+3,8	1,3	2,2	2,2	2,3	1,8	1,3	2,3	2,2
Ida-Euroopa										
Bulgaaria	–3,1	+4,2	1,2	1,6	1,7	2,2	2,4	2,0	0,7	0,4
Eesti NSV	–2,2	+2,9	1,3	1,5	2,3	2,5	2,3	1,6	1,3	0,8
Poola	–2,9	+3,4	1,1	1,7	1,9	2,3	1,9	1,8	1,2	1,0
Jugoslaavia	–2,5	+3,6	1,3	1,7	1,8	2,2	2,2	1,7	0,5	0,1
Lääne-Euroopa										
Belgia	–2,5	+2,5	1,0	1,4	1,7	2,0	1,8	1,3	0,7	0,4
Prantsusmaa	–1,9	+4,0	1,2	1,7	1,8	2,0	2,1	1,8	0,5	0,4
Soome	–0,4	+2,8	0,7	1,2	1,4	1,6	1,6	1,0	0,3	0,3
Saksamaa LV	–2,5	+3,7	1,1	1,8	1,4	1,7	1,9	1,3	0,3	0,2
Suurbritannia	–1,9	+2,3	0,7	1,2	1,2	1,6	2,0	1,4	0,5	0,5
Kreeka	–3,4	+4,5	1,2	1,9	2,0	2,3	2,2	1,9	0,5	0,4
Itaalia	–2,8	+3,2	0,9	1,3	1,6	2,1	2,0	1,6	0,7	0,3
Holland	–1,0	+2,7	0,7	0,9	1,3	1,4	1,8	1,2	0,3	0,3
Norra	–1,9	+3,1	1,1	1,4	1,6	1,7	1,9	1,3	0,3	0,3
Hispaania	–1,5	+2,6	1,3	1,4	1,7	1,7	1,9	1,2	0,7	0,4
Rootsi	–3,3	+2,9	1,2	1,8	2,0	2,0	1,7	1,5	0,3	0,3
Põhja-Ameerika										
Kanada(ingliskeelne elanikk.)	–1,5	+2,7	1,0	1,9	1,8	2,3	2,0	1,6	0,6	0,3
Kanada(prantsuskeelne elanikk.)	–1,2	+1,8	1,5	1,9	1,8	2,1	1,7	1,4	0,6	0,3
USA (mandriosa)	–1,7	+2,5	1,1	2,0	1,8	2,5	2,1	1,7	0,9	0,5
USA (Havai saared)	–1,9	+3,3	1,5	2,1	2,0	2,2	2,1	1,5	0,9	0,6
Okeaania										
Austraalia	–1,8	+2,9	0,7	1,5	1,4	1,8	1,7	1,2	0,7	0,5
Uus-Meremaa	–1,6	+2,9	1,4	1,6	1,6	1,9	2,0	1,3	0,9	0,7
Lõuna-Ameerika										
Brasiilia	–2,9	+3,9	1,2	1,9	1,7	2,2	1,9	1,7	0,9	0,4
Kolumbia	–4,5	+4,5	1,7	2,2	2,4	2,2	1,6	1,2	1,3	0,3

Benjamin Afonso rajab teed kommertskaubandusele Nõukogude Liiduga

Las Palmase laevavarustajate assotsiatsiooni presidenti Benjamin Afonsot pole paljudele meremeestele tutvustada vajagi.

Las Palmases käib iga kuu 30–40 meie laeva. Veel rohkem aluseid tuleb sellesse Kanaari saarte sadamasse ainult Hispaania laevastikust. Iga päev on Las Palmases kuni tuhat, vahel koguni kuni kaks tuhat Nõukogude meremeest.

Hiljuti käis Benjamin Afonso Tallinnas, kus ta pidas läbirääkimisi Eesti Merelaevanduse esindajatega ja oli Eesti Kaptenite Klubi külaliseks. Meie fotokorrespondendi pildil on jäädvustatud hetk, kui Benjamin Afonso (vasakul) ulatab klubi presidendile Igor Gnezdilovile mälestusmedali.

Äriläbirääkimistel NSV Liidus käis B. Afonso juba 1968.aastal. Tookord kohtus ta Merelaevanduse Ministeeriumi esindajatega ja sai tuttavaks ka Ivan Papaniniga, Nõukogude Liidu esimese põhjapooluseekspeditsiooni juhiga.

"Meie vahel kujunesid väga inimlikud suhted," ütles B.Afonso oma intervjuus ajalehele "Diario de Las Palmas".

1970.aastal sõitis Nõukogude delegatsioon Las Palmasesse, et panna alus Nõukogude – Hispaania ühiskompaniile Kanaari kapitaliga. Paraku ei saanud see mõte tookord teoks.

Praegused Nõukogude Liidu poliitilised olud lubavad B.Afonso arvates loota, et NSV Liidu merekaubanduses on tulemas muutusi.

Jääme lootma, et Eesti Merelaevandusel ja Benjamin Afonso firmal "Beninamore" seisab ees edukas koostöö.

TRAAGILINE SÜNNIPÄEVAPIDU THAMESIL

Öö oli jõepidustusteks oivaline. Võimalik, et see päästiski mu elu. Ma sain sõpradega kokku ja me läksime Charing Crossi kailt jõetrammi "Marchioness" pardale. Me kõik olime mehe külalised, kes oli üürinud laeva, et tähistada oma sünnipäeva lõbusõiduga.

Seisin laeva ninas ja ajasin sõpradega juttu. Olime sõitnud juba umbes 20 minutit ja naersime parajasti kaldal asuvate majade kummalise väljanägemise üle, kui tundsime äkki kerget tõuget. Esimene mõte oli, et olime millegi vastu põrganud. Ringi vaadates nägin aga enda kohal hiiglaslikku süvendaja keret. Keegi karjatas: "Me lähme ümber!" Mõne sekundi pärast läkski meie laev ümber.

Mul vedas hirmsasti, sest tol hetkel , kui "Marchioness" paremale kreeni vajus, seisin ma vasakul pardal. Mul õnnestus ronida üles laeva kerele. Pääsesin täiesti kuivana lamedapõhjalise laeva küljele.

Mu ümber polnud kedagi. Teised olid kadunud ümber läinud laeva alla, ka sõbrad, kellega olin nüüdsamas vestelnud.

Mind päästis ehk see, et olin ülemisel tekil. Need kas tantsisid alumisel tekil, jäid vangi. Äkki sain ma aru, et "Marchioness" pöördub aeglaselt tagasi vertikaalasendisse. Peas vilksatas mõte, et nüüd pääsevad inimesed välja. Siis taipasin, et mina pean rutem kui muidu vette hüppama, mida ma ka tegin.

Pinnale tõusin mõned jardid uppuvast jõetrammist eemal ja avastasin, et mind kannab väga tugev vool. Kinni haarata polnud millestki. Kõigest jõust käte ja jalgadega töötades püüdsin jõuda kahe vastaskaldal randunud parvenisse. Õnneks olen ma hea ujuja. Mulle tundus, et oli kulunud väga kaua aega, kui ma lõpuks tundsin põhja jalge all. Ajasin end täies pikkuses püsti. Vesi ulatus põlvini. Vaikust lõhestasid uppuvate piduliste kauged karjed. Kui ma mõistsin, et graniitkaldast ma üles ei roni, hakkasin karjuma. Mööda kihutasid kaks politseikaatrit. Karjusin uuesti. Üks olekski nagu kuulnud ja peatus, siis aga kiirustas jälle edasi. Üks mees möödus väikesel jullal ega kuulnud samuti midagi.

Mind haaras meeleheide. Olin olnud vees juba 10–15 minutit ja mul hakkas külm. Ja siis nägin kahte politseinikku, kes teiselt kaldalt üle silla minu poole jooksid. Lõpuks ometi oli mind kuuldud või vahest ka nähtud. Nad lasksid alla nöörredeli ja tõmbasid mu veest välja.

***

Politsei arreteeris süvendaja kapteni ja selle teise abi ning alustas kokkupõrke asjus juurdlust. Politsei andmete järgi jäid 89 reisijat pärast seda, kui Thamesile lõbusõidule läinud 90–tonnise veeväljasurvega "Marchionessi" rammis süvendaja "Bowbelle", mille veeväljasurve on 1475 tonni, siiski ellu. Vastavalt ohutuskaardile võis "Marchioness" pardale võtta 149 reisijat ja kaks meeskonnaliiget, saatuslikule lõbureisile läinute täpne arv on aga teadmata.

"Marchioness" uppus kahe minutiga ja vajus ühe Londoni südalinnas asuva silla juures kaheksa meetri sügavusele. See juhtus öösel kella kahe paiku.

Mereväe- ja politseituukrid tõstsid uppunud kaatri päästelaeva abil Thamesi põhjast üles. "Me uurime seda, mis võib anda tõsist alust pidada juhtunut kuriteoks," ütles Scotland Yardi uurija. Juurdluse üksikasjadest juttu ei olnud.

Katastroofi põhjusi hakkas uurima ka Suurbritannia transpordiministeerium. 80 meetri pikkune "Bowbelle" on üks kõige suuremaid Thamesil kurseerivaid laevu.

John Taylor, kes jälgis juhtunut teise lõbusõidukaatri pardalt, nägi, kuidas "Bowbelle" reisilaeva raginal kummuli keeras. Tekil olnud inimesed hüüdsid appi. "Me kuulsime seda, aga ei saanud midagi teha," ütles John Taylor.

N.Hastings,
"International Herald Tribune",
Paris.

KATASTROOFIDE SEERIA

Reuter, London

Tragöödia lõbusõidulaevaga Thamesil oli viimane Inglismaal juhtunud õnnetuste reast. Taas on kerkinud küsimus, kas see on asjaolude traagilise kokkusattumise või ebakompetentsuse tagajärg. See oli vähem kui kahe ja poole aasta jooksul kaheksas õnnetusjuhtum Suurbritannias. "Inglismaa on muutunud katastroofide maaks," öeldakse ajalehe "Today" toimetuseartiklis. "Marchionessi" pardal olnud 60 lõbusõitja ja meeskonnaliikmete hukkumine tekitas samasugust õudu nagu 1987.aasta märtsis juhtunud õnnetus, kui 193 inimest said surma Belgia rannikul ümber läinud Inglise parvlaeval. Sellele järgnes lõputu rida traagilisi liiklusõnnetusi nii õhus, maapeal kui ka veetranspordis. 1987.aasta novembris põles või lambus üle kolmekümne inimese King's Crossi, Londoni metroo kõige rahvarohkema jaama kassasaalis. Mullu detsembris hukkus 35 inimest ühes Londoni lõunaosa elava liiklusega raudteesõlmes kolme rongi kokkupõrke tagajärjel. Kurb saatus tabas kuu aega hiljem 47 inimest, kui Kesk–Inglismaal kukkus Maanteele "Boeing 737", jõudmata lennuvälja maandumisrajale.

Transpordiasjatundjate arvates ei maksa rääkida ebaõnnest. Õnnetused ei tule kunagi juhuslikult. Neid põhjustavad inimesed, kes ei täida eeskirju või on sellises seisundis, et ei suuda seda teha.

Ameerika kompanii "Pan America" lennuki pardal Šotimaa kohal mullu detsembris lõhkenud pomm tappis 270 inimest. See ajendas kritiseerima valitsust, kes ei taga Inglise lennujaamades küllaldast ohutuseabinõude rakendamist.

("Za Rubežom")

Neile, kes ootavad...

Eesti Merelaevanduse laevade asukoht seisuga 11. detsember (peadispetšeri osakonna andmeil)

"IVAN RABUŠKIN" – teel New Orleans'i
"70-LETIJE OKTJABRJA" – New Orleans'is
"VIKTOR BAKAJEV" – New Orleans'is
"KRISTJAN PALUSALU" – teel Tallinna
"VIKTOR KINGISSEPP" – Ventspilsis
"SKULPTOR MATVEJEV" – Cardiffis
"NIKOLAI JANSON" – teel Barcelonasse
"BORISS BUBIN" – teel Casablancasse
"NIKOLAI VILKOV" – La Habanas
"TIMUR FRUNZE" – teel Tallinna
"ALEKSANDR OSSIPOV" – Riias
"LENINSKAJA GVARDIA" – Antwerpenis
"ALEKSANDRA ARTJUHHINA" – remondis Szczecinis
"ANDREI ANDREJEV" – Freetownis
"MAKSIM LITVINOV" – Bandjulis
"PJOTR KRASSIKOV" – Takoradis
"VASSILI ŠELGUNOV" – Luandas
"JOSSIF DUBROVINSKI" – Antwerpenis
"NIKOLAI ŠVERNIK" – Lagoses
"JOHANNES LAURISTIN" – teel Hamburgi
"JAAN ANVELT" – Las Palmases
"OLGA VARENTSOVA" – teel Santa Cruzi
"IVAN RUSSAKOV" – Klaipedas
"PAVEL DAUGE" – teel Tallinna
"MIHHAIL KEDROV" – Džiddas
"IVAN BELOSTOTSKI" – teel Veneziasse
"ALEKSANDR VINOKUROV" – Conakrys
"VERA LEBEDEVA" – Berdjanskis
"IVAN POKROVSKI" – Tallinnas
"VILJANÕ" – Kaliningradis
"GRUMANT" – remondis Loksal
"GULBENE" – teel Tallinna
"KOHTLA" – Marina di Carraras
"KÕPU" – Aleksandrias
"PAIDE" – Kalundborgis
"POVENETS" – Setubalis
"RISTNA" – teel La Pallice'i
"HELTERMAA" – Setubalis
"SEGEŽA" – teel Palamósi
"OSVALD TUUL" – Leningradis
"HUDOŽNIK NESTEROV" – teel Szczecinisse
"IVAN RABTŠINSKI" – Antwerpenis
"ARNOLD SOMMERLING" – teel Barcelonasse
"HUDOŽNIK PIMENOV" – Rochefort'is
"HUDOŽNIK KORIN" – Tallinnas
"JURI KLEMENTJEV" – Creeksea's
"KAPTEN VOOLENS" – Tallinnas
"MEHAANIK KRULL" – teel Kieli
"JUNÕI PARTIZAN" – Tallinnas
"KESSULAID" – teel København
"VIIRELAID" – Tallinnas
"MANILAID" – Århusis
"SUURLAID" – üürile antud
"HEINLAID" – teel Helsinkisse
"VASSILI KUTŠER" – Bremenis
"FRITZIS GAILIS" – Turkus
"GLEB SEDIN" – Københavnis
"FRITZIS ROZIN" – remondis Loksal
"AUGUST KULBERG" – Greakeris
"AMBLA" – teel Ventspilsi
"ANDJALFELD" – Tallinnas
"AEGNA" – remondis Loksal
"KABONA" – Leningradis
"MOHNI" – Sarpsborgis
"RAPLA" – Tynedockis
"SEMJON ROŠAL" – Tallinnas
"TERIBERKA" – Ventspilsis
"VIRTSU" – Brusselis
"KARL KRUŠTEIN" – teel Brusselisse
"OSMUSSAAR" – Gannesis
"OTEPÄÄ" – Rotterdamis
"TAHKUNA" – Tallinnas
"ARNOLD VEIMER" – teel Lübeckist Tallinna

EESTI MEREMEES

Ajaleht ilmub teisipäeviti

TOIMETUSE AADRESS:
200010 Tallinn, Uus-Sadama 14
Telefonid:
43-05-09 ja 42-84-69 (korrespondendid ja vastutav sekretär), 42-56-44 (toimetaja)

EKP Keskkomitee Kirjastuse trükikoda
Ofsettrükk
Maht 2 trükipoognat
Tellimuse nr. 5195
Tiraaz 4000

Toimetaja ROMAN TRUBETSKOI
Tegevtoimetaja MADLI VITISMANN